

O Ffermydd i Fforestydd

Mae Coedwigoedd Crychan a Halfway yn frith o hen draciau a oedd unwaith yn cysylltu'r ffermydd a oedd yn cynnig bywoliaeth i'r bobl a oedd yn byw ac yn gweithio yma.

Yn y 1930au, roedd y Comisiwn Coedwigaeth yn brysus yn prynu tir ar draws y DU i blannu coed arno ar ôl i'r stoc o goed leihau yn ystod y Rhyfel Byd Cyntaf. Cafodd y ffermydd a'r tir, sydd bellach yn goedwig, eu prynu. Mae ychydig o'r hen adfeilion yn dal i fodoli ac efallai y dewch o hyd iddynt wrth i chi archwilio'r goedwig. Mae'r maes milwrol cyfagos, Epynt, yn ddiwyd yn ôl i 1940 pan oedd yr angen am ardal hyfforddi i'r milwyr yn hanfodol yn nyddiau tywyll yr Ail Ryfel Byd.

Mae'r coetir bellach yn cyflenwi coed gwerthfawr ac yn gartref i amrywiaeth eang o fywyd gwylt: mae'r gwaich Marthin, y bwnath a'r barcud coch yn nythu yma, ac efallai y cewch chi gipolwg ar iwrch.

Mae'r llwybrau cerdded wedi'u harwyddo o'r pedwar maes parcio ym Mrynffo, Esgair Fwyog, Fferm Cefn a Halfway. Mae'r rhain hefyd yn addas ar gyfer marchogwyr ceffylau a beicwyr. Gallwch hefyd deithio ar hyd y llwybrau hirach drwy'r goedwig. Cysylltwch â Chymdeithas Fforest Crychan am fanylion: www.crychanforest.org.uk

From Farms to Forest

Crychan and Halfway Forests are criss-crossed with many old tracks that linked the farms which once provided a living for the people who lived and worked here.

In the 1930's, the Forestry Commission was busy buying land across the UK to plant trees on after timber stocks were run-down during the First World War. The farms and land here in what is now the forest were bought. A few ruined dwellings remain and you may come across them as you explore the forest. The adjacent Epynt military range dates back to 1940 when the need for a training area for troops was vital in the dark days of the Second World War.

Now the woodland provides valuable timber and is home to a wide variety of wildlife: goshawks, buzzards and red kite nest here, and you may catch a glimpse of roe deer.

Walking trails are marked from the four car parks at Brynffo, Esgair Fwyog, Cefn Farm and Halfway. These are also suitable for horse riders and cyclists. You can also ride on longer routes throughout the forest, contact the Crychan Forest Association for details: www.crychanforest.org.uk

Llwybr Brynffo
Brynffo Trail

Cymedrol | Moderate
Pellter | Distance: 3½m | 5.6km
Amser | Time: 2 awr | hours

UCHAFBWYNTIAU: Mwynhewch olygfeydd hir o fynyddoedd y Cambria i'r gogledd, cyn disgyn i ddyfryn cysgodol Cwm Crychan. Byddwch yn dilyn y llwybr wrth ymyl y nant, cyn dringo drwy'r coed, yn ôl i'r man cychwyn ger Brynffo.

HIGHLIGHTS: Enjoy long views of the Cambrian Mountains to the north, before dropping into the sheltered valley of Cwm Crychan. You will follow the trail beside the stream, before climbing up through the trees, back to the start at Brynffo.

Llwybr Esgair Fwyog
Esgair Fwyog Trail

Cymedrol | Moderate
Pellter | Distance: 4½m | 6.7km
Amser | Time: 3 awr | hours

UCHAFBWYNTIAU: Mwynhewch y golygfeydd sy'n ymestyn i lawr i ddyffryn Tywi cyn cyrraedd y nant ddiaffordd yng Nghwm Crychan. Chwiliwch am raeadr sy bron ynghudd, cyn i'r llwybr ddringo'n bwylog yn ôl i'r man cychwyn ger Esgair Fwyog.

HIGHLIGHTS: Take in the long views down the Tywi valley before reaching the secluded stream in Cwm Crychan. Look out for an almost hidden waterfall before the trail makes the gentle climb back to where you started at Esgair Fwyog.

Llwybr Fferm Cefn
Cefn Farm Trail

Cymedrol | Moderate
Pellter | Distance: 2½m | 4.2km
Amser | Time: 1½ awr | hours

UCHAFBWYNTIAU: Byddwch yn pasio heibio i adfeilion Glyn Moch, hen ffermyd o'r 19eg ganrif, cyn disgyn lawr at y nant yng Nghwm Dulais. Mae traciau hawdd yn mynd â chi'n ôl i'r man cychwyn ger fferm Cefn.

HIGHLIGHTS: You'll pass the ruins of the old 19th century farmhouse Glyn Moch before dropping down to the stream in Cwm Dulais. Try to imagine pigs rooting about here - as Glyn Moch means 'valley of pigs'. Easy tracks return you to the start at Cefn Farm.

Croeso i Goedwig Crychan Un o Goedwigoedd Canolbarth Cymru

Croeso i goedwigoedd canolbarth Cymru sy'n gorwedd oddi mewn i driongl bras o Dregaron yn y gogledd, Llanfair-ym-Muallt yn y dwyrain, a Chaerfyrddin i'r gorllewin. Mae'r coedwigoedd eraill yng nghanolbarth Cymru yn cynnwys Tywi, Irfon, Cothi, Caio a Brechfa. Mae'r coedwigoedd yn amrywio'n fawr o ran cymeriad, o goedwigoedd Sitca Tywi sy'n cynhyrchu pren, at natur donnog coedwig Brechfa, hyd at y coetiroedd bach cymysg ar hyd Afon Cothi.

Mae coedwigoedd Canolbarth Cymru yn cynnig dewis o safleoedd picnic a theithiau cerdded byron i'ch cynorthwyo i'w mwynhau. Mae Brechfa yn adnabyddus am ei llwybrau beiciau mynydd. Gweler y map i weld ble arall y gallwch fynd a beithi allwch ei wneud.

Plannodd y Comisiwn Coedwigaeth y coetiroedd hyn yn wreiddiol i gynhyrchu pren. Heddiw, fodd bynnag, mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn edrych ar eu hollau er mwyn i bobl eu mwynhau ac i fywyd gwylt fyw ynddynt, yn ogystal â pharhau i gynhyrchu coed.

Mae'r goedwig yn safle o ddefnydd cymysg, byddwch yn ymwybodol fod yna bosiblirwyd y dewch ar draws cerddwyr, cŵn, beiciau mynydd, ceffylau neu gerbydau ar unrhyw adeg.

Welcome to Crychan Forest One of the Forests of Mid Wales

Welcome to the forests of Mid Wales which lie within a rough triangle from Tregaron in the north, Builth Wells in the east, and Carmarthen in the west. Other Mid Wales forests include Tywi, Irfon, Cothi, Caio and Brechfa. The forests vary hugely in character, from the timber producing Sitka forests of Tywi, the undulating nature of Brechfa forest, down to the small mixed woodlands along the Afon Cothi.

The forests of Mid Wales offer a range of picnic sites and short walks to help you enjoy them. Brechfa is known for its mountain bike trails. See the map to see where else you can go and what you can do.

The Forestry Commission originally planted these woodlands to produce timber. Today, however, Natural Resources Wales looks after them for people to enjoy and wildlife to live in, as well as still producing timber.

This is a mixed-use forest, please be aware that you may come across walkers, dogs, mountain bikes, horses or vehicles at any time.

Rhybudd: Mae ymarferion milwrol yn digwydd yn y goedwig yma. Gall fferau neu fwlodi heb eu ffrwydro achosi niwed difrifol os cyffyddir â nhw.
Warning: Military training takes place in this forest. Unexploded flares or blanks may cause serious injury if handled.

- parcio parking
- parcio hygyrch accessible parking
- llwybr hygyrch accessible trails
- llwybrau cerdded walking trails
- llwybr cyhoeddus public footpath
- llwybr marchogaeth public bridleway
- llwybrau beicio mynydd mountain bike trails
- marchogaeth horse riding
- lle picnic picnic area
- gwyltio adar bird watching
- golygfpan viewpoint
- rhaeadr waterfall
- Dŵr Cymru Welsh Water

LAWRLWYTHWCH EIN APIAU AM DDIM ar gyfer Android ac iPhone

DOWNLOAD OUR FREE APPS for Android and iPhone

PlacesToGo
I ganfod lleoedd eraill ardderchog CNC a gellir ymweld â hwy yng Nghymru. To find other great NRW places to visit in Wales.

PlaceTales
I ganfod nodweddion hynod ddiwyf yng nghoedwigoedd CNC a Gwarchodfeydd Natur Cenedlaethol. To discover fascinating features in NRW forests and National Nature Reserves.